

Tendències

La ciència, en un moment crucial

AIXÍ NO La carta dels científics a Rajoy

Els líders de la investigació espanyola es mobilitzen contra les retallades

JOSEP CORBELLA
Barcelona

Trenta-nou líders de la comunitat científica espanyola van enviar el 30 d'octubre una carta al president Mariano Rajoy, amb còpia al ministre Luis de Guindos i a la secretària d'Estat d'Investigació, Carmen Vela, en què demanaven un canvi dràstic i ràpid en la política científica del Govern. La carta, a la qual ha tingut accés *La Vanguardia*, no reclama més pressupost per a investigació. El que demanen els signants és que, si hi ha d'haver retallades, es facin amb visió estratègica per no destruir les bases que han permès a la investigació espanyola assolir nivells d'excel·lència.

Els signants inclouen la majoria d'investigadors consagrats

ELS CIENTÍFICS...

Trenta-nou líders de la comunitat científica firmen la carta a Rajoy

... I ELS RECTORS

La Conferència de Rectors es posiciona contra les "massives retallades en R+D"

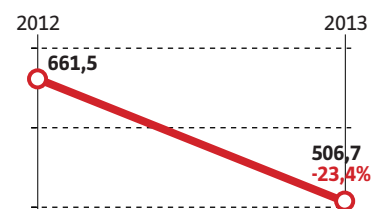
que formen l'elit de la ciència espanyola. Entre ells, hi ha premis Príncep d'Astúries com el cardiòleg Valentí Fuster, l'especialista en malària Pedro Alonso o l'arqueòleg Eudald Carbonell; científics reconeguts pel Consell Europeu d'Investigació com l'elit de la ciència europea, com l'oncòleg Josep Baselga o l'economista Jordi Galí; o directores de centres finançats pel mateix Govern central amb el programa Severo Ochoa, com el biòleg Luis Serrano, el bioquímic Joan Guinovart, l'informàtic Mateo Valero o el físic Lluís Torner.

El Govern central preveu una dràstica retallada en R+D+I en els pressupostos del 2013

En milions d'euros

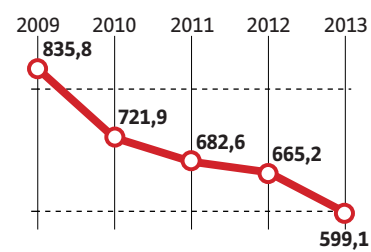
MENYS INVESTIGACIÓ COMPETITIVA

Pressupost no financer del programa 463B (en què s'emmarca el Pla Nacional d'R+D+I)

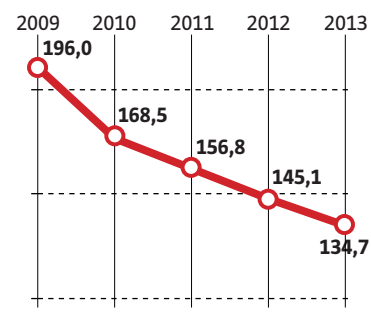
L'INCREÏBLE CSIC MINVANT

Pressupost del Consell Superior d'Investigacions Científiques

MENYS INVERSIÓ EN JOVES INVESTIGADORS

Fons per a personal predoctoral

FONT: Cosce

LA VANGUARDIA

"Amb extrema inquietud estem veient com se succeeixen retallades en els pressupostos d'investigació, desenvolupament i innovació (R+D+i) del Govern mentre es mantenen els aspectes menys funcionals del nostre sistema de ciència i tecnologia", escriuen. "Si el Govern no pren de forma immediata mesures adequa-

des, el gran esforç realitzat per la nostra ciència en els últims anys, amb fruits evidents i amb interessants perspectives de futur, es perdrà inexorablement en un termini molt curt".

En la mateixa línia es va pronunciar ahir la Conferència de Rectors de les Universitats Espanyoles (CRUE), que va expressar en un comunicat la seva posició "contrària a les massives retallades en el finançament de l'R+D" en el projecte de pressupostos del 2013. Els rectors denuncien "incongruències entre un discurs polític segons el qual la societat ha de basar el seu progrés en el coneixement i una aplicació de polítiques i accions que van en la direcció diametralment oposada".

El detonador que ha portat els 39 científics a firmar la carta, tots ells directores de centres d'investigació o organitzacions científiques, és la por que en els pressupostos del 2013 desaparegui la convocatòria del Pla Nacional d'Investigació. "Si això passa, l'efecte seria catastròfic", va declarar ahir un dels signants.

El pla nacional és la gasolina que permet fer funcionar el sistema d'investigació espanyol. Els centres d'investigació i les universitats representen els vehicles i els investigadors, els conductors. Però, per més bo que sigui un conductor i per més bon cotxe que tingui, si no té diners per omplir-ne el dipòsit no arribarà enlloc.

El pla nacional aporta precisament els diners per finançar les investigacions. Aquests diners es distribueixen de manera competitiva entre els millors projectes, cosa que permet finançar les investigacions d'excel·lència, i d'aquesta manera atreure i retenir a Espanya científics d'elit. A més, gràcies al pla nacional, "els professionals de la ciència del nostre país competeixen a escala internacional i negocien contractes amb empreses", recorda la carta.

"Si succeís que un any no es convoqués el Pla Nacional, que es retardés fins que es perdés un any efectiu o que resultés clarament infradotat", afegeix el docu-

RETALLADES EN CENTRES DE REFERÈNCIA

Menys pacients derivats

■ Arriben menys pacients d'altres comunitats. Aquesta és la impressió que tenen en unitats de referència com la de càncer de mama de l'hospital Vall d'Hebron. "En un any s'ha notat una davallada enorme", diu el doctor Javier Cortés, director adjunt del programa de Càncer de Mama al Vall d'Hebron i del seu institut d'oncologia (VHIO). Càncers amb metàstasi, segones opinions o tractaments avançats són alguns dels motius pels quals pacients d'altres comunitats autònomes anaven al Vall d'Hebron, centre de referència per a 14 patologies.

Fins ara, aquesta atenció complexa extra era més o menys compensada per un pressupost especial del Ministeri de Sanitat, que el 2011 va ser de cent milions, anomenat fons de cohesió.

En els nous pressupostos de Sanitat, el pagament per aquesta atenció de referència ja no tindrà pressupost i es farà per la via del descompte de la factura a cada comunitat autònoma que envii els seus malalts a algun d'aquests equips. I se n'encarregarà Hisenda, segons fonts del Ministeri de Sanitat.

Aquest canvi permetria, en principi, que cada comunitat pagués els processos complexos dels seus ciutadans, tant si són atesos a casa com en una altra comunitat, sense carregar-ne la despesa a la comunitat autònoma receptora. Però a la pràctica, el que detecten en alguns d'aquests hospitals és que les comunitats autoritzen cada vegada menys casos fora del seu territori. / A. Macpherson

EL PROJECTE DE PRESSUPOST PER AL 2013**La xifra oficial: 7,2%**

Retallada d'R+D+I prevista per al 2013 respecte al 2012

La xifra rellevant: 13,9%

Retallada prevista en fons destinats a subvencions d'R+D+I

L'artifici: 2,5%

Retallada en la partida de crèdits, que en bona mesura no s'executen. Això permet maquillar la retallada en subvencions

La xifra crítica: 23,4%

Retallada prevista al programa del Pla Nacional d'Investigació

Més ciència. Investigadores al Parc Científic i Tecnològic de la Universitat de Girona

AGUSTÍ ENSESA / ARXIU

ment, suposaria "la paràlisi del sistema" d'investigació. La dotació que permetria evitar aquesta paràlisi seria "d'entre 100 i 200 milions d'euros, ordres de magnitud per sota d'un altre tipus d'accions que s'estan empenent".

El temor que no hi hagi convocatòria del pla nacional el 2013 ha pres cos en les últimes setmanes arran de converses amb membres de la secretaria d'Estat d'Investigació, que han admès en privat que no sabien d'on podia sortir el pressupost per al pla nacional. Els temors s'han vist confirmats en fer-se públic el projecte de pressupostos del 2013, que preveu una retallada del 23,4% en el programa 463B, en el qual s'emmarca el pla nacional. Com que els projectes d'investigació finançats pel pla són plurianuals, els científics temen que tot el pressupost del 2013 es dediqui a cobrir projectes aprovats en anys anteriors i que no quedin diners per a noves investigacions.

Més enllà del pla nacional, els signants de la carta reclamen que es mantingui el programa Ramón y Cajal de contractació de joves investigadors "amb un nombre no decreixent de places". I que es

EL DETONADOR

El temor que no hi hagi convocatòria del pla nacional el 2013 ha inspirat la carta

DISCRECIÓ

Els científics han evitat presentar la missiva en públic per no contrariar Rajoy

posin en marxa mesures que permetrien augmentar la competitivitat i l'eficiència de la investigació sense cost econòmic addicional o amb un cost mínim.

Entre aquestes mesures, hi ha la creació de l'agència nacional d'investigació prevista en la llei de la Ciència, que havia d'estar en funcionament el juny del 2012 i que permetria gestionar millor els recursos. "En aquest moment sembla incomprensible que es retardi la seva posada en marxa", afirmen els signants de la carta. També suggereixen aprofitar els "nous tipus de contractació que

no s'estan utilitzant" i que estan previstos a la llei de la Ciència, que va ser aprovada amb els vots favorables de tots els grups polítics del Congrés.

Així mateix, reclamen que els pressupostos s'han d'ajustar millor a les necessitats i possibilitats del sistema", ja que en aquests moments hi ha quantitats importants del pressupost per a investigació que no arriben a executar-se, mentre que altres partides –com la del pla nacional– es beneficiarien de fons addicionals.

Els científics han optat per no escriure una carta oberta a Rajoy, ni presentar-la en públic, per evitar que el president del Govern pogués interpretar-la com una agressió. "Vam pensar que, sent discrets, el Govern podia ser més favorable a reconsiderar la seva posició, encara que érem conscients que, amb tants signants, podia produir-se alguna filtració", va explicar ahir un dels científics. Sis dies després d'enviar la carta, a cap dels investigadors consultats per *La Vanguardia* no li constava ahir que el Govern hagués donat una resposta. Ni tan sols un justificant de recepció.●

Els jubilats pagaran de 8 a 60 euros per l'ús d'ambulàncies

La població activa, entre un 40% i un 60% per viatge, fixat en 25 euros

CELESTE LÓPEZ
Madrid

Comencen a revelar-se a poc a poc més dades sobre la sanitat pública que s'acosta i que es caracteritza per l'augment de l'aportació dels usuaris en serveis que fins ara eren lliures de copagament o amb aportacions diferents depenent de la comunitat autònoma. Aquest cap de setmana, el Consell de Ministres va aprovar, d'una banda, el projecte de reial decret pel qual es fixen les bases per establir els imports màxims de finançament en ortopròtesis, mentre que el Butlletí Oficial de l'Estat publicava disabte l'ordre ministerial que estableix un factor comú de facturació de la prestació amb productes dietètics. En cap dels dos casos no se sap encara la quantitat que hauran de pagar els ciutadans, ni tampoc l'aportació màxima, però sí el pagament pel transport sanitari no urgent.

Fonts del Ministeri de Sanitat van confirmar a aquest diari que el pacient pensionista pagarà 8, 18 o 60 euros com a màxim al mes, depenent de la renda. La població activa pagarà entre un 40% i un 60% del cost del trasllat segons els seus ingressos.

Seguint el mateix esquema que en el nou sistema de finançament dels medicaments, s'establirà un límit màxim de 8 euros pel trasllat no urgent a les persones amb una renda de menys de 18.000 euros, mentre que els que tenen entre 18.000 i 99.999 euros anuals pagaran un límit mensual de 18. Els que superin els 100.000 euros a l'any pagaran 60 euros. La població activa haurà de pagar un 40% del cost del trasllat si guanya menys de 18.000 euros a l'any, el 50% si guanya entre 18.000 i 100.000 euros i el 60% si supera aquests ingressos anuals. Igual com amb els medicaments, no pagaran els aturats de llarga durada que no cobrin res i els que percebin la renda d'inserció.

No hi haurà distincions per patologies; és a dir, els malalts que rebin diàlisi o quimioteràpia, per exemple, no estan exempts de pagar per ser tras-

lladats al centre hospitalari. Serà decisió del facultatiu, que decretarà mitjançant prescripció quin pacient haurà de ser traslladat sense cap cost o qui sí, en funció del seu estat de salut i la capacitat que tingui per espavilar-se, van informar fonts del departament que dirigeix Ana Mato.

Però, quant costaran els trasllats? Segons Sanitat s'establirà un cost únic de 25 euros per recorregut, al marge de la distància en quilòmetres. Amb aquesta fórmula, explica Sanitat, s'intenta no penalitzar la població rural.

Aquesta és una de les mesures que va aprovar el ministeri el mes d'abril passat, que estableix que el transport sanitari no urgent passa a formar part, junt amb la prestació ortopròtesis i dietoteràpia, de la Cartera de Serveis Suplementària del Sistema Nacional de Salut

L'usuari pagarà també per les pròtesis externes de mà, peu, mama i pels audíofons

(SNS). El que també ha quedat clar és que els implants quirúrgics no es cobraran, però sí els externs, com les pròtesis de mama (en el cas que no s'accepti una reconstrucció quirúrgica del pit, la pacient haurà de pagar part del cost del sostenidor específic), les pròtesis de mà i peu i els audíofons, tal com denuncia la Federació d'Associacions de Persones amb Discapacitat de Madrid (Famma). També l'usuari pagarà una part per l'ús de croses o cadires de roda.

Encara no s'han establert els límits màxims que hauran de pagar els pensionistes, que abonaran un 10% de l'aparell, però sí que s'ha establert el que abonarà la població activa: entre un 40% i un 60% depenent de la renda, sense cap límit. Fins ara, cada comunitat establí el seu propi catàleg d'ortopròtesis, la qual cosa, segons el Ministeri de Sanitat, dona lloc a grans desigualtats.●